

PRIJEDLOG ZA IZRADU I PRIMJENU NASTAVNOG SREDSTVA PRI OBRADI NASTAVNE JEDINICE “OBAVLJANJE NAMAZA”

Emir DŽAMBEGOVIĆ

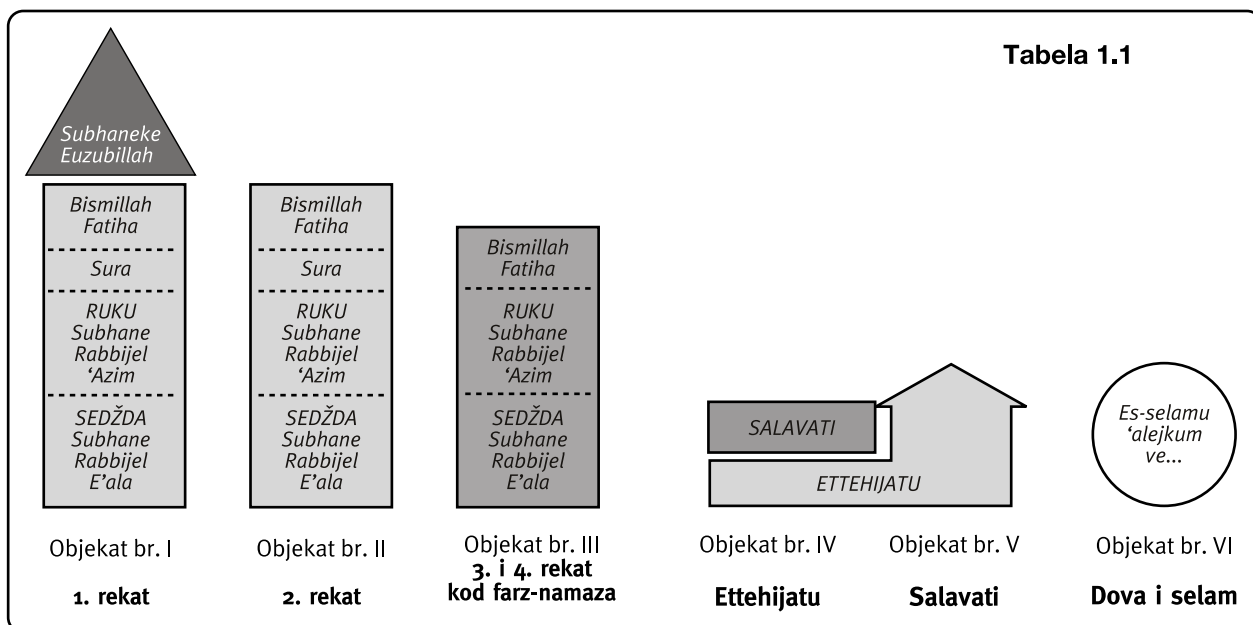
Nastavnici vjeronauke se svake školske godine u svom nastavnom planu i programu susreću sa istim nastavnim gradivom čije pojašnjavanje vapi za nastavnim sredstvima. Ovaj tekst smjera biti prijedlogom za izradu i primjenu nastavnog sredstva pri obradi nastavne jedinice “Ovajlanje namaza”.

Većina učenika posjeduje minimum znanja potrebnog za obavljanje namaza (Subhaneke, El-Fatiha, sure, Ettehijatu, salavati i dove), ali kada je riječ o praktičnom pojašnjavanju namaza, često ostaju zbunjeni. Rečenice kao što su “ikindijski sunnet se klanja kao dva spojena sabahska sunneta” i/li “akšamski farz je isti kao i jacijski, samo što se klanja tri rekata” djeci dodatno stvaraju konfuziju. Stoga smo na časovima pokušali olakšati ovu nastavnu jedinicu (n)ovim nastavnim sredstvom koji je naišao na plodne rezultate. Inače, riječ je o nastavnoj jedinici koja najčešće biva ostvarena komuniciranjem III reda (pasivno učenje), a ovim nastavnim sredstvima se

otvara mogućnost za njeno ostvarivanje u okviru komuniciranja I ili II reda (aktivno i interaktivno učenje), ovisno o izboru nastavnika. Pri tome učenicima predočavamo pet objekata čiju izradu im stavljamo u zadatak.

U tabeli 1.1. donosimo izgled šest objekata, i to: “tri tipa rekata”, “Ettehijatu”, “salavati” i “dova i selam”, s ciljem olakšavanja procesa pojašnjavanja spomenute nastavne jedinice.

Minimum objekata potrebnih za ostvarivanje ove zamisli (ukoliko ih pravimo sami) su dva primjerka Objekta I, tri primjerka Objekta II, četiri primjerka Objekta III, po dva primjerka objekta IV i V i jedan primjerak objekta VI. Utvrđeno je da je pomoću pet tipova ovih objekata moguće ostvariti mnogo bolje rezultate postupkom “POKAŽI MI” (npr. “pokaži mi kako se klanja ikindija”), a ukoliko uključimo učenike u izradu nastavnog dobra, onda dolazi i do primjene postupka “UKLJUČI ME”.

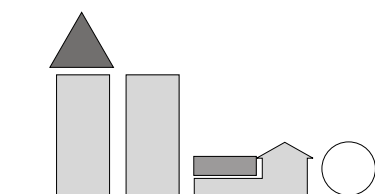
Zadaci koje pred učenike u interaktivnom učenju možemo staviti mogu biti različiti:

- možemo ih animirati da prave ove objekte od plastelina ili
- da se organizuju u grupe koje će praviti modele ovih objekata od kartona, ili pak
- da izrade pano koji prikazuje shemu pet dnevnih namaza,
- ispisivanje ove sheme na foliju,
- a i samo ispisivanje ovih oblika na tabli uveliko olakšava razumijevanje namaza.

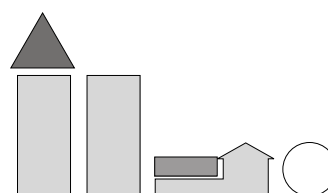
Svim spomenutim ova nastavna jedinica može postići svoj puni učinak. Na tabeli 1.2. dajemo prikaz svih namaza urađen jednom od ovih metoda.

TABELA 1.2. - Prikaz namaza

1.2.1. - prikaz sabahskog namaza

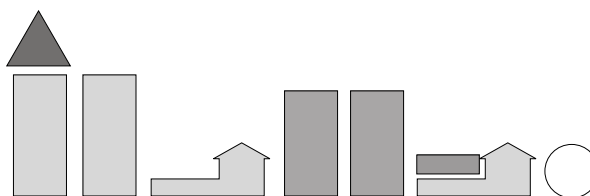

1.2.1.1. Sabahski sunnet

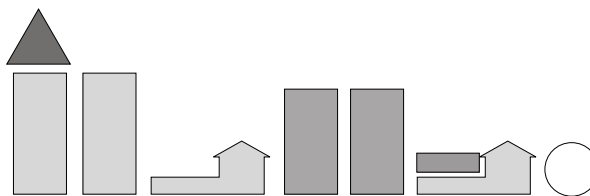

1.2.1.2. Sabahski farz

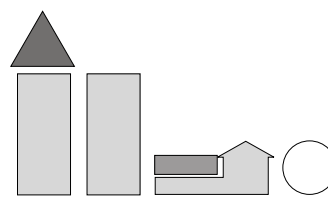
1.2.2. - prikaz podnevskeg namaza

1.2.1.1. - Podnevski sunnet

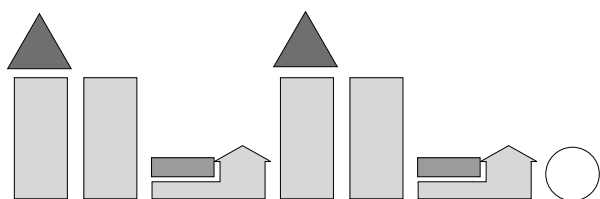

1.2.1.2. - Podnevski farz

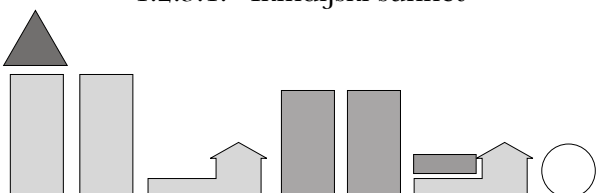

1.2.2.3. - Podnevski sun-sunnet

1.2.3. - Prikaz ikindijskog namaza

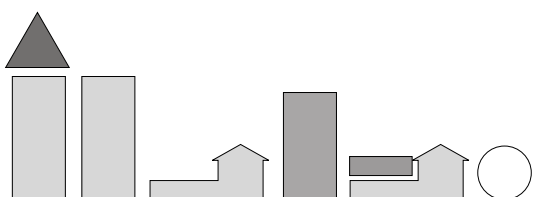

1.2.3.1. - Ikindijski sunnet

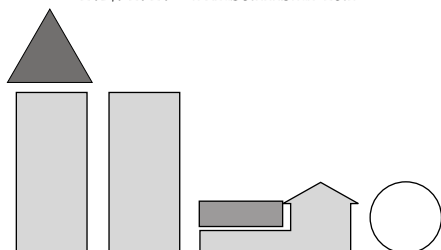

1.2.3.2. - Ikindijski farz

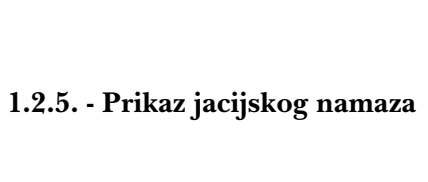
1.2.4. - Prikaz akšam-namaza

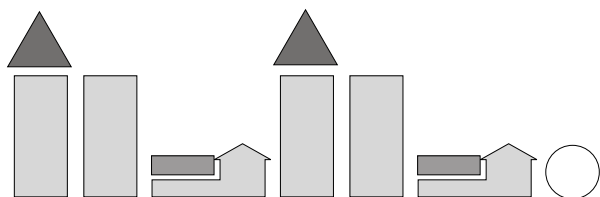
1.2.4.1. - Akšamski farz

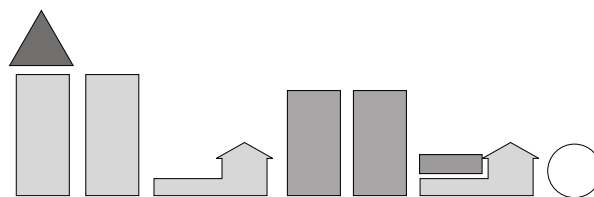
1.2.4.2. - Akšamski sunnet

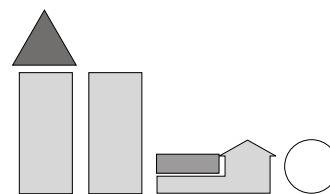
1.2.5. - Prikaz jacijskog namaza

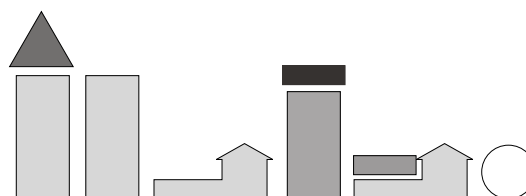
1.2.5.1. - Jacijski sunnet

1.2.5.2. - Jacijski farz

1.2.5.3. - Jacijski sun-sunnet

1.2.5.4. - Vitr-namaz

(tamni pravugaonik na trećem rekatu je Kunut-dova)

Ništa manje nije značajno pojašnjavanje izgleda ovih objekata učenicima koje izgleda otprilike ovako:

- Subhaneke - je crvene boje zato što samo to učimo u sebi kad smo u namazu u džema'atu (osim Istiaze), a ostatak prvog rekata je isti kao i:
- Drugi rekat - plave boje kao i prvi, a grafički se uklapa pod "krov" prvog rekata (naglašavamo da počinje Bismellom);
- Treći i četvrti rekat farz-namaza obojen je zelenom bojom a uz to je i vizualno niži;
- Ettehijatu - je žute boje i svojim desnim izduženjem podsjeća da se treba ustati kada nije popunjen sa
- Salavatom - koji je narandžaste boje. Sve se završava sa
- Dovom i predajom selama - koji je poput tačke na kraju namaza.

Također je primijećeno da je objašnjavanje obavljanja namaza u džema'atu mnogo uspješnije

i jednostavnije ukoliko Subhaneke, Ettehijatu i salavate ispunimo karakterističnim oznakama (npr. da ih išpartamo linijama ili tačkicama) te time označimo šta se uči u sebi, sa posebnim naglaskom na istiazu i Besmelu, jer je primijećeno da mnogi klanjači, pored učenja Subhaneke, u džema'atu uče i istiazu i Besmelu, a na drugom i ostalim rekativama nakon ustajanja uče Besmelu.

Nadamo se da će ovaj prijedlog za izradu i primjenu nastavnog sredstva pri obrađivanju nastavne jedinice "Obavljanje namaza" biti od koristi, a svaki uspjeh je kod Uzvišenog Allaha.

Summary

A PROPOSAL FOR DRAFTING OF THE TEACHING METHOD TO BE APPLIED IN THE TEACHING OF THE EDUCATIONAL UNIT SALAH (PRAYER)

Emir Džambegović

This paper represents an attempt to improve the process of teaching the above subject.

The children's attention can usually be drawn only through a game. Considering that a larger part of the class is overloaded with one-way communication (third class type or passive learning) concerning the serious subject, then achieving the goal of the teaching in fact represents a true challenge.

One has to find a path to the student through game and visual experiencing of the salah (prayer). This means that one can, using the language of game, establish a serious practice. This method may make a modest contribution to this, particularly if we bear in mind that this method has been already tested and has shown to be effective in the practice in both elementary schools as well as high schools.

The most important thing, however, is that this allows for a second class communication (active and interactive learning) depending on the teacher's choice.

This will allow for the salah (prayer) to be seen as not so complicated but as something interesting.

موجز

مقترح لصياغة وتطبيق وسيلة تعليمية لتعليم أداء الصلاة

أمير جامبيغوفيتش

يمثل هذا البحث محاولة لتطوير العملية التعليمية المتعلقة بتعليم أداء الصلاة.

وبما أن اللعب يمثل المركز الحقيقي لانتباه الطفل، فإن تحقيق هذه الوحدة التعليمية يعتبر تحدياً جدياً، وخاصة إذا كنا مدركين بأن القسم الأكبر من العملية التعليمية مزدحم بأسلوب الاتصال الأحادي الاتجاه من المرتبة الثالثة (التعليم السلبي).

إن اكتشاف المدخل إلى التلميذ من خلال اللعب والمعاشة البصرية للصلاة، يعني الوصول إلى الممارسة الجدية باستخدام لغة اللعب، وهذه الوسيلة التعليمية من المفروض لها أن تكون مشاركة متواضعة من أجل تحقيق ذلك الهدف، ولا سيما أن التجربة قد أثبتت فعالية هذه الطريقة في التطبيق العملي، سواء في المدارس الابتدائية أو الثانوية.

وأهم شيء في هذه الطريقة أنها تفتح الباب أمام إمكانية الاتصال من المرتبتين الأولى والثانية (التعليم العملي والتفاعلي) حسب اختيار المعلم.

وبذلك لا تبقى الصلاة أمراً معقداً، بل تصبح شيئاً واضحاً وجلياً بألوانها وشكلها.